

چکیده

مقدمه: در حال حاضر بیش از ۶۵ درصد از کل مرگ های جهان و نزدیک به نیمی از بار بیماری ها مربوط به بیماریهای غیر واگیر نظیر بیماریهای قلبی عروقی، سرطانها، دیابت و غیره می باشد. در این میان، دیابت به عنوان یک بیماری شایع با عوارض ناتوان کننده که در ابتدا سیر مزمن و نامحسوسی دارد از اهمیت خاصی برخوردار است. از طرفی دیابت سهم بسیار بالایی (۷ تا ۱۴ درصد) از هزینه های بهداشتی درمانی کشورها را به خود اختصاص می دهد. در این راستا هدف تحقیق حاضر بررسی هزینه های بیماری دیابت نوع ۲ و کیفیت زندگی این بیماران در کشور و پیش بینی آن در ۲۰ سال آینده می باشد.

روش: این پژوهش یک مطالعه تحلیلی- مقطعی است که در یک فرایند تحقیقاتی ابتدا به بررسی هزینه های مستقیم و غیر مستقیم دیابت و اجزای آن در بیماران دیابتی نوع ۲ به روش تحلیل هزینه بیماری^۱ مبتنی بر شیوع پرداخته سپس در ادامه کیفیت زندگی این بیماران را با استفاده از یک ابزار عمومی سنجش کیفیت زندگی (EQ-5D) اندازه گیری نموده است و در پایان با ارائه یک مدل مارکف^۲ با روش شبیه سازی خرد^۳ مونت کارلو اقدام به پیش بینی بار اقتصادی و سالهای تعدیل شده با کیفیت^۴ زیست شده ی بیماران دیابتی در ۲۰ سال آینده نموده است. در مدل مارکف کل افراد کشور به عنوان یک کوهرت در نظر گرفته شده و با توجه به توزیع سنی و جنسی آنها و همچنین میزانهای اختصاصی سنی و جنسی بروز و شیوع دیابت و عوارض آن در کشور و با توجه به میزانهای میرایی اختصاصی سنی و جنسی در افراد دیابتی و غیر دیابتی تعداد افراد بیمار و سالم در سالهای آتی پیش بینی گردیده است. برای این منظور از شبیه سازی خرد مونت کارلو استفاده گردیده است به عبارت دیگر تعداد ۷۵ میلیون نفر بطور تصادفی و با توجه به توزیع احتمالی افراد در هر سن انتخاب و

¹ - Cost of illness analysis

² - Morkov model

³ - Microsimulation

⁴ - Quality adjusted life years

سپس با توجه به ویژگیهای آنها در طول مدل برای ۲۰ سال آینده شبیه سازی و مقادیر هزینه، احتمال بروز دیابت و مرگ ناشی از آن و کیفیت زندگی بدست آمده است.

نتایج: نتایج نشان داد سطح کیفیت زندگی بیماران دیابتی در کشور ۰,۷ بوده است. همچنین هزینه مستقیم و غیر مستقیم سرانه بیماران در سال ۲۰۰۹ به ترتیب ۸۴۲,۶۶ و ۸۶۴,۸ دلار برآورد گردید. در میان هزینه های غیر مستقیم سهم هزینه های ناشی از ناتوانی موقت، ناتوانی دائم و مرگ زودرس به ترتیب ۳,۱۹، ۲۶,۰۲ و ۵۴,۶۶ درصد بوده است. همچنین هزینه های دیابت نوع ۲ در مجموع ۹,۸ درصد از هزینه های سالانه نظام سلامت را به خود اختصاص می دهد. نتایج مدلسازی نشان داد در سال ۲۰۱۰، ۳,۵ میلیون بیمار در کشور وجود داشته که این رقم در سال ۲۰۳۰ به ۱۰,۲۶ میلیون نفر خواهد رسید. مجموع هزینه های مستقیم دیابت در کشور در سال ۲۰۱۰، ۱۸۴۱ میلیون دلار بوده که در سال ۲۰۳۰ به ۶۶۶۸ میلیون دلار خواهد رسید. مقدار تجمعی سالهای تعدیل شده با کیفیت زیست شده در زنان و مردان دیابتی و افراد غیر دیابتی در طول دوره ۲۰۱۰-۲۰۳۰ به ترتیب برابر با ۱۳,۲۸، ۱۲,۷۸ و ۱۹,۲۸ خواهد بود.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به نتایج به دست آمده و محدودیت منابع نظام سلامت، دیابت یکی از اولویت های بهداشتی درمانی کشور ما بوده که باید اقدامات گسترده ای در جهت کاهش هزینه ها و عواقب ناشی از این بیماری صورت گیرد. از طرفی با توجه به اثر دیابت بر سطح کیفیت زندگی بیماران پیشگیری از بروز عوارض آن و بهبود عوامل تعیین کننده سطح سلامت و کیفیت زندگی بیماران امری ضروری است.